

**ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД
УКРАЇНИ З РОЗГЛЯДУ
ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ**
Відділ обліку судових документів
управління забезпечення діяльності судової
палати у цивільних справах
вул. П. Орлика, 4а, м. Київ, 01043
<http://sc.gov.ua>; код ЄДРПОУ 37317811

№ 6-7115 св 15

Приморський районний суд м. Одеси

Апеляційний суд Одеської області

✓ **Романовському Віктору Станіславовичу**
вул. Піонерська, 10, кв.25,
м. Одеса, 65009

**Управління Пенсійного фонду України
в Приморському районі м.Одеси (позивач)**
пров. Світлий, 8, м. Одеса, 65009

Повертаємо цивільну справу за позовом Управління Пенсійного фонду України в Приморському районі міста Одеси до Романовського Віктора Станіславовича про захист ділової репутації та спростування недостовірної інформації, з ухвалою (рішенням) колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 22 липня 2015 року.

*Додаток: щ/с № 522/26983/13 – на першу адресу;
копія ухвали (рішення) 3 арк. – на інші адреси.*

Начальник відділу
вик. Спіцин Д.А.

О.Ф. Грицик

**ВИЩИЙ СПЕЦІАЛІЗОВАНИЙ СУД УКРАЇНИ
З РОЗГЛЯДУ ЦИВІЛЬНИХ І КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВ**

**У Х В А Л А
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ**

22 липня 2015 року

м. Київ

**Колегія суддів судової палати у цивільних справах
Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і
кримінальних справ у складі:**

головуючого **Дем'яносова М.В.,**

суддів: **Коротуна В.М.,
Нагорняка В.А.,**

**Парінової І.К.,
Ступак О.В.,**

розглянувши в судовому засіданні справу за позовом Управління Пенсійного фонду України в Приморському районі міста Одеси до Романовського Віктора Станіславовича про захист ділової репутації та спростування недостовірної інформації, за касаційною скаргою Романовського Віктора Станіславовича на рішення апеляційного суду Одеської області від 02 лютого 2015 року,

в с т а н о в и л а :

Управління Пенсійного фонду України в Приморському районі міста Одеси звернулося до суду з позовом до Романовського В.С. про захист ділової репутації та спростування недостовірної інформації, посилаючись на те, що 11 жовтня 2013 року через мережу Інтернет, а саме: сторінку інтернет-сайту видання «Українська правда. Життя» <http://life.pravda.com.ua/columns/2013/10/11/140719/> було поширено інформацію, яка є недостовірною та принижує ділову репутацію Управління Пенсійного фонду України в Приморському районі м. Одеси (далі – УПФУ). Інформацію було доведено невизначеному колу осіб, оскільки поширено в загальнодоступній мережі Інтернет.

Поширена недостовірна інформація полягає в наступному: «...установленной в Приморском пенсионном кнопке візова для людей с ограниченными возможностями – впоене достаточно. Однако эта волшебная «кнопка» – всего лишь обычный звонок, расположенный на высоте роста

взрослого человека. Редкий инвалид-колясочник дотянется до него! А если и дотянется, то принимать его будут, видимо, прямо на лестнице...».

Відомості, поширені відповідачем, на думку позивача, не відповідають дійсності. Так починаючи з 2009 року Одеська обласна організація Всеукраїнської спілки інвалідів проводить обстеження приміщень управління щодо забезпечення прийому осіб з обмеженими фізичними можливостями. Остання перевірка відбулася 30 вересня 2013 року, за наслідками якої було складено акт обстеження приміщень управління та встановлено здатність управління проводити прийом громадян з обмеженими фізичними можливостями. Кнопка виклику спеціаліста управління знаходиться в доступному для виклику місці (на висоті 1 метр над поверхнею землі), що дає можливість для реалізації права на пенсійне забезпечення громадянам з обмеженими фізичними можливостями.

При цьому поширена інформація стосується саме УПФУ, про що свідчить: вказівка саме на УПФУ в Приморському районі м. Одеси за адресою: вул. Рішельєвська, 60.

Твердження відповідача про те, що: «Глядя на «Режим работы» на улице, можно сделать простой вывод: в пятницу – «короткий день» без обеда. Однако на кабинете – другая информация: короткий день, но... с обедом в 1,5 часа... Это касается не только пятницы. В будние дни обед продолжается те же 1,5 часа, и ни минутой меньше. Таким образом, здесь фактически установлен семичасовой рабочий день», також не відповідає дійсності, адже законодавством України встановлений восьмигодинний робочий день та обідні перерви, що працівниками управління не порушується та відповідає графіку тривалості робочого тижня.

Інформація з приводу того, що «в управлении работают 150 человек. Однако легко убедиться, что прием посетителей в «Едином окне» ведут всего два (!) сотрудника ... Основной функцией Пенсионного фонда является обеспечение граждан пенсией. Даже сбор средств в фонд является вторичным, поскольку ведется именно для обеспечения людей пенсией...основной функцией - приемом посетителей для назначения и перерасчета пенсии - занимаются всего два человека из 150!», не відповідає дійсності, отже, є недостовірною.

Штатна чисельність працівників управління складає 194 особи, з яких працівників відділу пенсійного забезпечення № 1, що розташований по вул. Рішельєвська, 60 – 25 осіб. З метою запровадження прийому та обслуговування осіб, які звертаються до УПФУ, та для забезпечення спрощення процедур отримання послуг в органах Пенсійного фонду України, скорочення строків надання послуг та підвищення зручності їх отримання, інформативності громадян щодо порядку, способу та умов отримання послуг в управлінні з 26 березня 2012 року запроваджено прийом громадян за принципом «єдине вікно». За адресою: вул. Рішельєвська, 60, прийом проводять 6 спеціалістів, з яких 2 спеціалісти з питань призначення та перерахунку пенсій.

Твердження: «Мытарства пенсионеров при назначении и перерасчете пенсии – это отдельная тема. Здесь и темные закоулки многочисленных законов, и наглая корректировка законов ведомственными инструкциями, и надменные маски на лицах сотрудников. Дорого это все обходится пожилым людям» не може вважатися достовірною інформацією, оскільки відповідач не має і не може мати відповідних статистичних даних, які підтверджують незаконність прийняття рішень управлінням чи фактів зловживання чинним законодавством України.

Отже, позивач вважає, що Романовський В.С. поширив зазначену вище інформацію про УПФУ, яка є недостовірною.

Негативна недостовірна інформація, поширена відповідачем про УПФУ, порушила його право на недоторканність ділової репутації, оскільки спотворила та принизила оцінку діяльності управління з боку громадськості та суспільства.

Рішенням Приморського районного суду міста Одеси від 22 травня 2014 року в задоволенні позовних вимог відмовлено.

Рішенням апеляційного суду Одеської області від 02 лютого 2015 року рішення Приморського районного суду міста Одеси від 22 травня 2014 року скасовано, ухвалено нове, яким визнано інформацію про УПФУ, поширену на сторінці інтернет-сайту «Українська правда. Життя» 11 жовтня 2013 року через мережу Інтернет, а саме: «...установленной в Приморском пенсионном кнопки вызова для людей с ограниченными возможностями – вполне достаточно. Однако это волшебная «кнопка» - всего лишь обычный звонок, расположенный на высоте взрослого человека» та щодо тривалості робочого дня, недостовірною.

Зобов'язано Романовського В.С. спростувати недостовірну інформацію про УПФУ у встановлений судом строк – не пізніше місяця з дня набрання рішенням законної сили аналогічним способом – шляхом поширення через мережу Інтернет, а саме: на сторінці інтернет-сайту видання «Українська правда. Життя», інформації наступного змісту:

«Романовський Віктор Станіславович (автор – Віктор Станіславський) спростовує недостовірну інформацію, поширену 11 жовтня 2013 року на сторінці інтернет-сайту видання «Українська правда. Життя» в статті «Высшая мера социальной защиты, или Кнопка для бюрократа».

В Управлінні Пенсійного фонду України в Приморському районі міста Одеси кнопка виклику спеціаліста управління знаходиться в доступному для виклику місці (на висоті одного метру над поверхнею землі).

В Управлінні Пенсійного фонду в Приморському районі міста Одеси встановлено такий графік тривалості робочого тижня:

Понеділок: 8.30 – 12.30; 13.15 – 17.30. Обідня перерва: 12.30 – 13.15;

Вівторок: 8.30 – 12.30; 13.15 – 17.30. Обідня перерва: 12.30 – 13.15;

Середа: 8.30 – 12.30; 13.15 – 17.30. Обідня перерва: 12.30 – 13.15;

Четвер: 8.30 – 12.30; 13.15 – 17.30. Обідня перерва: 12.30 – 13.15;

П'ятниця: 8.30 – 12.30; 13.15 – 16.15. Обідня перерва: 12.30 – 13.15».

В іншій частині позовних вимог відмовлено.

У касаційній скарзі Романовський В.С. просить скасувати рішення апеляційного суду, мотивуючи свою вимогу порушенням судом норм процесуального права й неправильним застосуванням норм матеріального права, та ухвалити нове рішення, яким відмовити у задоволенні позовних вимог.

Касаційна скарга підлягає частковому задоволенню з таких підстав.

Скасовуючи рішення суду першої інстанції та ухвалюючи нове рішення про часткове задоволення позовних вимог, апеляційний суд указував на те, що УПФУ, як суб'єкт владних повноважень має право на спростування недостовірної інформації про себе.

Однак з такими висновками суду апеляційної інстанції погодитися не можна.

Згідно зі ст. 213 ЦПК України рішення суду повинно бути законним і обґрунтованим.

Таким вимогам рішення апеляційного суду не відповідає.

Відповідно до ст. 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод 1950 року, підписаної від імені України 09 листопада 1995 року, кожен має право на свободу вираження поглядів. Це право включає свободу дотримуватись своїх поглядів, одержувати і передавати інформацію та ідеї без втручання органів державної влади і незалежно від кордонів.

Відповідно до п. 1 Положення про Пенсійний фонд України, затвердженого Указом Президента України від 06 квітня 2011 року № 384/2011, Пенсійний фонд України (його управління) входить до системи органів виконавчої влади і забезпечує реалізацію державної політики з питань пенсійного забезпечення та ведення персоніфікованого обліку надходжень від сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування.

Встановлено, що 11 жовтня 2013 року через мережу Інтернет, а саме: сторінку інтернет-сайту видання «Українська правда. Життя» <http://life.pravda.com.ua/columns/2013/10/11/140719/>, було опубліковано статтю «Высшая мера социальной защиты или Кнопка для бюрократа».

Романовський В.С. є журналістом, членом Національної спілки журналістів України.

Згідно зі ст. 94, 277 ЦК України, ч. 4 ст. 32 Конституції України, ст. 10 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожному гарантується право на захист ділової репутації та спростування недостовірної інформації особою, яка поширила таку інформацію.

Відповідно до роз'яснень, викладених у п. 15 постанови Пленуму Верховного Суду України від 27 лютого 2009 року № 1 «Про судову практику у справах про захист гідності та честі фізичної особи, а також ділової репутації фізичної та юридичної особи» (далі – Постанова), під

поширенням інформації слід розуміти: опублікування її у пресі, передання по радіо, телебаченню чи з використанням інших засобів масової інформації; поширення у мережі Інтернет чи з використанням інших засобів телекомунікаційного зв'язку.

Недостовірною вважається інформація, яка не відповідає дійсності або викладена неправдиво, тобто містить відомості про події та явища, яких не існувало взагалі або які існували, але відомості про них не відповідають дійсності (неповні або перекручені).

Разом з тим за змістом зазначеного законодавства кожному гарантується право на свободу висловлення поглядів, в тому числі право поширювати інформацію без втручання органів державної влади, за умови, що вони діють добросовісно і надають правильну і достовірну інформацію, не завдаючи при цьому шкоди репутації окремих осіб і не порушуючи їх прав.

Згідно зі ст. 47-1 Закону України «Про інформацію» ніхто не може бути притягнутий до відповідальності за висловлення оціночних суджень.

Частиною 2 ст. 47-1 Закону України «Про інформацію» передбачено, що оціночними судженнями, за винятком образи чи клевети, є висловлювання, які не містять фактичних даних, зокрема критика, оцінка дій, а також висловлювання, що не можуть бути витлумачені як такі, що містять фактичні дані, з огляду на характер використання мовних засобів, зокрема вживання гіпербол, алегорій, сатири. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості.

Оскільки оспорювані висловлювання стосувалися УПФУ як публічного органу, то необхідно врахувати ті передумови, які спричинили написання оспорюваних висловів.

Судом першої інстанції встановлено, що в статті, окрім указанного, є багато інших літературних прийомів, гіпербол на кшталт: «волшебная кнопка», «адовые муки», є афористичні, алегоричні висловлювання: «Воистину, пенсионеры – самое дорогое, что есть у государства...», «Чтобы получать достойную пенсию в старости, надо правильно голосовать в молодости».

У позовній заяві наведено чотири фрагменти зі статті інтернет-видання «Українська правда», котрі позивач вважає недостовірними. Все інше, у тому числі фотоматеріали в кількості п'ять фото, позивачем не спростовується. Хоча стаття є цілісним літературним твором і її треба розглядати як єдиний комплекс фактів і оціночних суджень автора.

Убачається, що оскаржувані вислови були надруковані у контексті висвітлення діяльності органів виконавчої влади в Україні як оціночні судження, висловлені в межах свободи поглядів, яка є основною складовою права, гарантованого ст. 10 Конвенції.

За таких обставин суд першої інстанції на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посилались як на підставу своїх вимог і

заперечень, підтверджених доказами, дослідженими в судовому засіданні, дійшов обґрунтованого висновку про відмову в задоволенні позовних вимог.

Відповідно до ст. 339 ЦПК України, установивши, що апеляційним судом скасовано судові рішення, ухвалені згідно із законом, суд касаційної інстанції скасовує судові рішення суду апеляційної інстанції і залишає в силі судові рішення суду першої інстанції.

Керуючись статтями 336, 339 ЦПК України, колегія суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ

у х в а л и л а:

Касаційну скаргу Романовського Віктора Станіславовича задовольнити частково.

Рішення апеляційного суду Одеської області від 02 лютого 2015 року скасувати, рішення Приморського районного суду міста Одеси від 22 травня 2014 року залишити в силі.

Ухвала оскарженню не підлягає.

Головуючий

Судді:

[Handwritten signatures of the judges]

М.В. Дем'яносів

В.М. Коротун

В.А. Нагорняк

І.К. Парінова

О.В. Ступак